

Protokół

obrad sejmowych z dnia 5. Grudnia 1865.

Posiedzenie ósme.

Po zgromadzeniu się 130 posłów xiążę Marszałek zagaja posiedzenie.

Protokół posiedzenia z dnia 3. Grudnia 1865. został przyjęty.

Xiążę Marszałek zawiadamia, iż wydział gmiuny ukonstytuował się, wybierając przewodniczącym: p. hr. Gołuchowskiego, zastępcami: pp. Laskowskiego i Adama hr. Potockiego — sekretarzami: pp. Zakrzewskiego i Ludwika hr. Wodzickiego.

Komisya petycyjna została następującym sposobem wybrana:

Z sekcji I. posłów Kozłowskiego i Szelmerskiego; — z sekcji II. posłów Boczkowskiego i Gniwosza; — z sekcji III. posłów Paszkowskiego i Hoppena; — z sekcji IV. posłów Żuka Skarzewskiego i x. Nehrebeckiego; — z sekcji V. posłów Zyblikiewicza i x. Ustyanowicza; — i ukonstytuowała się, wybierając przewodniczącym p. Boczkowskiego, zastępcą p. Hoppena, a sekretarzem p. x. Nehrebeckiego.

Petycye wniesione do Sejmu w ciągu tegorocznej sesji, których spis załącza się do obecnego protokołu, zostały odesłane do komisji petycyjnej.

P. Kulczycki został przydzielony do sekcji V.

P. Zyblikiewicz przedstawia następujący poparty wniosek:

„Zważywszy, że fundacya instytutu ubogich i sierót w Drobowyżu, przez ś. p. hr. Stanisława Skarbka ustanowiona, a przez Najjaśniejszego Paua potwierdzona, pomimo hojnego wyposażenia nie jest dotychczas wykonaną;

zważywszy, że liczne rodzaje widowisk teatralnych, które pomieniona fundacya utrzymywać musi, nadwężają jej fundusze, i stały się przeto jedną z głównych przeszkód do założenia instytutu ubogich i sierót;

zważywszy, że miasto Lwów mogłoby zwolnić fundację hr. Skarbka z niektórych widowisk teatralnych, a to z powodu, że ciężaru tego podjął się hr. Skarbek kontraktem z dnia 7. Grudnia 1837. r. na rzecz miasta Lwowa, i że ciężar ten jest w księgach tabuli miejskiej li tylko na rzecz miasta Lwowa i jego publiczności hipotekowany;“

Sejm raczy uchwalić:

1. Wejść za pośrednictwem Wydziału krajowego w układy z miastem Lwowem o zwolnienie fundacyi hr. Skarbka z uciążliwych dla niej widowisk teatralnych przynajmniej na tak długo, dopóki instytut ubogich i sierót na użytek publiczny nie będzie oddany.

2. Wezwać teraźniejszy zarząd fundacyi, aby nie wchodził z przedsiębiorcami teatralnymi w żadne układy, któreby ją na dłużej jak na pół roku obowiązywały.

3. Wniosek niniejszy przekazuje się komisji funduszków krajowych do rozpoznania.

Celem przyspieszenia sprawy Sejm raczy uchwalić:

„Komisya funduszków krajowych winna sprawdzenie w czterech dniach wygotować.“

Posel Zduń przedstawia poparty wniosek:

„Wysoka Izba raczy uchwalić potrzebę jak najspieszniejszego zaprowadzenia w całym kraju ksiąg gruntowych, tak włościańskich jak i miejskich.

Gdzie nie ma pieniędzy tam jest bieda, nie ma zaś pieniędzy tam, gdzie nie ma kredytu, bo kredyt jest główną podstawą pieniężną. Warunkami kredytu są pracowitość, rzadność i rzetelność, a głównie posiadanie pewnego trwałego i dostatecznego funduszu odpowiedzialności ze strony dłużnika, zaś możliwość prędkiego odebrania należności od nieuszczejającego się dobrowolnie dłużnika, za pomocą właściwego

sądu ze strony kraju. Najpewniejszym funduszem dla wierzyciela jest niezaprzeczenie nieruchomości majątku dłużnika. Gdzie istnieją te warunki kredytu, tam pieniądź nie jest rzadki, tam też i pożyczka, ten zwykły i główny obrót pieniężny, jest łatwą i nie kosztowną. Przeżyliśmy już nie jeden rok niedoli, bo nam brakuje warunku łatwej, taniej i prędkiej pożyczki, wzięła nas lichwa w kraju i po za krajem pod siebie, i nie daj Boże aby nas zdławiła.

Między brakami wskazanych warunków kredytu, główną gra rolę na wsi i w mieście brak uwidocznienia niezawodnej, na prawie opartej własności gruntu włościańskiego i realności miejskiej. To jest wedle smutnych doświadczeń ostatnich lat powodem, że wieśniacy swój grunt a mieszczaństwo swą realność w razie niedoli zmarnować muszą, i że ta spuścizna praocjów w obojętne a częstokroć nieprzyjaźne narodowi przechodzi ręce. Słyszeliśmy już nieraz, że nie na czasie do tak wielkiego zabierać się dzieła. Dzieło wprawdzie wielkie, a potrzeba jeszcze większa i nagła. Do roku 1865., zatem po nplywie lat 93, jeszcześmy nie zaczęli dzieła uwidocznienia gwarancyą ksiąg publicznych własności większej połowy kraju. Wszakże to obok warunku kredytu jedyny sposób oświecenia ludu o pewności i nietykalności swojej równie jak i cudzej własności, a główne antidotum przeciw pieniactwu i zachciałkom targnięcia się na własność drugiego.

Dla uniknięcia więc ogólnego upadku potrzeba jest konieczna, ażeby własność uwidocznioną i ksiązkami publicznymi zabezpieczoną została.

Te zaś książki gruntowe będą główną podstawą tak potrzebnego i pożądanego kredytu, a zarazem zwierciadłem tytułu i granic własności.

Raczy zatem Wysoka Izba powyższy wniosek przydzielić wydziałowi prawniczemu dla rozpoznania i przedłożenia Wys. Izbie projektu do odpowiedniego prawa.

Następnie zawiadamia xiążę Marszałek, iż p. Kirchmajer dla słabości przeszkodzonym jest brać udział w czynnościach sejmowych.

Z porządku dziennego następują: Pierwsze czytanie przedłożeń rządowych o konkurencyi kościelnej, o konkurencyi szkolnej i o konkurencyi drogowej.

Posel Zyblikiewicz wnosi, ażeby powyższe przedłożenia rządowe odesłane zostały do komisji administracyjnej.

P. x. Ruczka wnosi, ażeby przedłożenia rządowe dotyczące konkurencyi kościelnej i szkolnej odesłane zostały do specjalnej komisji, składającej się z 10ciu członków wybrać się mających po dwóch z każdej sekcji.

P. Grocholski wnosi, ażeby powyższa komisja — komisja specjalna, składała się z pięciu członków przez sekcye wybrać się mających.

Wysoka Izba uchwała odesłanie przedłożeń rządowych o konkurencyi kościelnej i szkolnej do specjalnej komisji składającej się z pięciu członków, których sekcye wybierają.

Przedłożenie rządowe o konkurencyi drogowej odsyła Wysoka Izba do komisji administracyjnej.

Wnioski Wydziału krajowego o konkurencyi kościelnej i szkolnej, przedstawione przez sprawozdawcę p. Pietruskiego, odesłane zostały do komisji specjalnej.

Wniosek p. Cichorza o wexlach odesłano do komisji prawniczej.

Wniosek p. Kobylarza o obowiązkowej asekuracji odesłano do komisji administracyjnej.

Wniosek p. Smarzewskiego o podzielnosci i łączeniu gruntów odesłano na wniosek p. Kabata do komisji prawniczej.

Wnioski p. Smarzewskiego, ażeby przedmiot ten do komisji administracyjnej, — a posła Wężyka, ażeby takowy do specjalnej komisji składającej się z pięciu członków przez sekcye wybrać się mających, odesłano — upadają.

Wniosek p. Kmietowicza o dyjetach poselskich odesłano do komisji administracyjnej.

Wysoka Izba przystępuje do wyboru sekretarzy sejmowych. — Xiążę Marszałek zawiesza posiedzenie w celu obliczenia oddanych głosów, p. Hubicki zdaje sprawę o rezultacie przedsięwziętego wyboru:

Głosujących 127. Absolutna większość 64.

P. Grocholski 76

„ Kulczycki 65

Dalej otrzymali:

„ Wodzicki Ludwik 55

P. Paszkowski	53
„ Naumowicz	47
„ Biłous	46
„ Gniewosz	45
„ Zakrzewski	42
„ Zatwarnicki	41
„ Zyblikiewicz	21
„ Kozłowski	14
„ Juzyczyński	2

Wysoka Izba przystępuje do dalszego wyboru brakujących dwóch sekretarzy — po oddaniu głosów zawiadamia Xiążę Marszałek o posiedzeniach komisji: o funduszach krajowych, głodowej, Towarzystwa kredytowego i do ustawy gminnej, i zamyka posiedzenie, wyznaczając następne na dzień 7. Grudnia 1865. o godzinie 11. przed południem z następującym porządkiem dziennym:

1. Pierwsze czytanie wniosku p. Ludwika Skrzyńskiego o szkole dublańskiej.
2. Pierwsze czytanie wniosku p. Agsopowicza o zarazie bydła.
3. Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborach.
4. Drugie czytanie regulaminu.

L. Sapieha w. r.

Kazimierz Grocholski w. r.

Ludwik Wodzicki w. r.

Spis petycyj wniesionych do sejmu od początku sesyi do 5. Grudnia r. 1865.

1. Gmina miasta Krosno przez posła Laskowskiego, o prawo wybierania posła swego.
  2. Gmina Pruchniska i Rosochacz przez posła Zatwarnickiego, o ulgę w podatkach i o zapomogę.
  3. Gmina miasteczka Brzozów przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  4. Gmina m. Przeworsk przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  5. Gmina m. Strzyżów przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  6. Gmina m. Niebylec przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  7. Gmina m. Ulanów przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  8. Gmina m. Sędziszów przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  9. Gmina m. Głogów przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  10. Cechy rzemieślnicze w Rzeszowie w sprawie wolnego zarobkowania, przez posła Zbyszewskiego.
  11. Nauczyciele szkoły ludowej w Rzeszowie przez posła Zbyszewskiego, o podwyższenie płacy.
  12. Gmina miasteczka Kańczuga przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  13. Wydział krajowy przedkłada akta w sprawie posłów: Dwolińskiego, Andrejczuka, Błaza, Krawcowa, Drozda i Łepkaluka o zwrot poprzednich kosztów podróży na Sejm.
  14. Gmina Felicenthal przez posła Grocholskiego, o odwołanie sekwestracji za zaległe do spłacenia raty indemnizacyjnej.
  15. Stowarzyszenie nauczycieli szkół ludowych przez posła hr. Gołuchowskiego, w sprawie podniesienia oświaty ludowej i polepszenia bytu nauczycieli szkół ludowych.
  16. Gmina miasteczka Brzostek przez posła Kobaka, o zmianę przepisów przy pertraktacjach pod względem uciążliwych kosztów przy takich sprawach.
  17. Gmina miasteczka Łańcut przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
  18. Gmina Myszyn przez posła Kowbasiuka, o zapomogę w zbożu.
  19. Ta sama gmina przez posła Kowbasiuka, o odpisanie podatków za rok 1865.
  20. Gmina miasteczka Żołynia przez posła Zbyszewskiego, o zmianę sejmowej ustawy wyborczej.
-